

ЫНУЫЛАР

Бәләбәй калаһы Башкорт гимназия – интернаты гәзите № 4 (104), февраль 2018 йыл

Хөрмәтле коллегалар, кәзерле гимназия егеттәре!

Ысын күнелдән һеззе Ватанды һаклаусылар көнө менән котлайбыз!

Тыуған илде һаклау – дәүләтебезең һәр гражданының изге бурысы ул. Төрлө быуын кешеләре Рәсәй Кораллы Көстәренең данлыклы тарихы, көскәүәте менән һаклы рәүештә зорурлана.

Бөгөн без ветерандар алдында хөрмәт менән баш эйәбез. Халкын, Тыуған илен фашизм коллогонан һаклап калған кешеләргә мәңге рәхмәтлебез. Шулай ук югары профессионализм, каһарманлык һас булған, ил һазында торған һалдаттарыбыззы ла ысын күнелдән байрам менән котлайбыз. Барыгызга ла бәхет, коростай ныклы һаулык теләйбез, изге бурысыгыззы үтәгәндә тик уңыштар юлдаш булһын.

23 февраль

23 февраль – Ватанды һаклаусылар көнө. 1917 йылдың 7, 8 ноябрәндәге кораллы восстание енгәндән һуң Совет власына эске дошмандар менән генә түгел, ә тышкы дошмандар менән дә һуғыш алып барырға тура килә - Беренсе донья һуғышы дауам итә һәм бәрелештәр Рәсәй территорияһында барған була. Совет һөкүмәте Германия һөжүменән һаклану өсөн регуляр хәрби көстәр ойштороу эшенә тотона. Ул сакта Кызыл армияға һәм Кызыл флотка хезмәт итеүгә үз теләге менән генә сакыралар.

15 декабрзә үк тыныслык тураһында килешеү төзөлөүгә карамастан, 1918 йылдың 18 февралендә австро-герман һәм төрөк ғәскәрзәре Рәсәйгә бәрәп керә һәм Украина, Белоруссияны, Прибалтиканы баһып ала. 21 февралдә Совет һөкүмәте халыкка “Ватан куркыныс аһтында!” тигән мөрәжәғәт менән сығыш яһай. Ә 23 февраль тик 1923 йылда ғына Кызыл армия көнөнә әүерелә. 1946 йыл ул Совет армияһы һәм Хәрби - дингез флоты көнө тип үзгәртелә. Күсәгилешлек традицияларын һаклап, 1995 йылдың 10 февралендә был көн Рәсәйзә Ватанды һаклаусылар көнө тип иғлан ителде.

Ватанды һаклау борон-борондан ир - егет эше булған. Ватан урал сиктәренән сығып, бөйөк Рәсәйгә әйләнгәс тә, башкорт уны Ватаны тип кабул итеп, дошмандарға каты аяуһыз һуғышкан.

Француздарға һәм немец фашистарына каршы һуғыштар юкка ғына тарихта Беренсе һәм Икенсе Бөйөк Ватан һуғышы булып калмаған бит.

Изге йоланы дауам итеп, 23 февраль безең йәмғиәттә тотош ир – егеттәр байрамына әүерелде.

Йосопова Радмила, 5-се б класы укыусыһы.

**Егет янына
егет баһа,
зәскәр була,
Калкан булып
Тыуған илен
һаклап тора.
Сәйфи Кудаш.**

Олатайым – ветеран!

Олатайым – ветеран!
Һуғышта ул катнашкан.
Оло язурзы енеп
Көмөш мизалдар алған.
Кәрәк булһа һәр егет,
Катнаша бит һуғышта.
Кайһы берзәр вафат була,
Һәм мәңгегә иһтә кала.
Салауат батыр һымак
Бик кыйыузар егеттәр.
Илгә әгәр һуғыш килһә
Улар һакка баһырзәр.
**Изиәтуллина Сулһан,
5 –се б класы укыусыһы.**

Котлайым!

Атайыма котлау һүззәре
Атайымды байрам менән
Котларға шиғыр язам
Озон ғүмер, сәләмәтлек
Теләргә мин ашығам.
Һәм шулай за, бәхет, шатлык,
Уңыштар, байлык, муллык
Калдырмаһтар һис қасан да
Мин быға бик ышанам.
**Вәлиәхмәтова Динара,
7-се б класы укыусыһы.**

Илебеззе һаклайык!**Зур байрам!**

Илдә енеү, зур байрам.
 Бөтә халык шатлана.
 Кулдарына сәскә тоткан
 Атай, әсәй һәм бала.
 Кешеләрзең күз йәше
 Юғалтыузар, кайғылар.
 Өләсәйзәр, бабайзар
 Тып-тын калып илайзар.
Кузина Рената,
6-сы б класы укыусыһы.

Минең атайым

Минең атай бик уңған,
 Күпте күргән, күп белгән,
 Һис тә куркып калмаған,
 Сит илдә лә ул булған.
 Тыуған илде һаклаған.
 Беззең иң кәзерлебез,
 Яратам мин бик һине
 Оното күрмә мине.
Миһранова Юлиә,
5-се б класы укыусыһы.

Атайым

Горур мин был донъяла
 Атайым тик булғанға.
 Эй кыуанам, шатланам
 Атайымды яратам.
 Бик акыллы һәм көслә,
 Эй, шәп минең атайым.
 Шуға ла ер шарынан
 Горурланып атлайым.
 Ғаилә тормошо -Атай!
 Беззең ғаилә бик татыу
 Атай булғанғалыр ул.
 Кызыктарзы күрһәтә,
 Ә без кәләбез бергә.
 Атайыма карайым да
 Тик кыуанам мин уға.
 Бар күңелдән ғорурланам
 Шундай ғаиләм булғанға!
Шәрифуллина Альбина,
7-се б класы укыусыһы.

Письмо деду

Шестьдесят четвертая весна
 Победы.
 Шестьдесят четвертая волна
 По небу
 Сегодня нежно разлилась
 По всей России благодать –
 И я хотела бы сказать...

Здравствуй, мой дедушка, мой прадед Мусин Габсабирович. Хотя я тебя и никогда не видела, я очень тебя люблю. Я горжусь тобой, мой дедушка, твоим подвигом.

Ты пал смертью храбрых в самом конце войны в апреле 1945 года. Как ждали тебя домой твои преданная жена и трое детей, но ты к ним не смог вернуться.

Наша бабушка, которой в июле исполнится девяносто два года, до сих пор о тебе вспоминает с любовью и добротой. Она, овдовев в свои 24 года, подняла и поставила на ноги ваших троих детей.

Все эти годы она, дедушка, не забывала о тебе. Сейчас у тебя, дедушка, уже 8 внуков и 12 правнуков. Ты очень гордился бы нами.

В каждой семье есть ценности, которые переходят из поколения в поколение. Нам же от бабушки перешли твои треугольные письма с войны.

Они не прибавили нашей семье материального достатка, но одно прикосновение к ним уже очищает душу, помогает понять, чем отличается истинная жизнь от суеты.

Моя тетя, твоя внучка, которая работает библиотекарем, оформила стенд в твою честь.

Там твои фотографии, письма с войны, нежные, полные любви и заботы, письма воина, письма защитника.

Жизнь твоя, мой дедушка, оборвалась на взлете, как и у многих десятков и сотен тысяч твоих ровесников, война не щадила ни молодых, ни старых.

Ведь вы, как сказал Ю. Фучик, «И мертвые будете жить в частице вашего великого счастья, ведь мы вложили в него нашу жизнь...»

Спи спокойно, наш любимый дедушка. Спасибо тебе за то, что благодаря тебе мы живем на этой земле, радуемся жизни, мирному небу над головой!

Мы тебя никогда не забудем!

Твоя правнучка Лиза.

Ким Елизавета, ученица 5 б класса.

**Үз еремдә дәүләт теле – башкорт телем,
Котоң кайтһын, көсөң ташһын, даның артһын!
К. Аралбай.**

21 февраль - Халык-ара туған телдәр көнө.

Туған телем – тыуған илгенәм
Иркәләп тә һөйөр ергенәм.
Әсәм кулдарының назы ул,
Күнелемден шаулы язы ул.

Г. Котоева.

Миненсә, донъялағы иң матур, иң нәфис, иң бай, иң назлы тел – ул башкорт теле!
Башкортостан тигән илдә йәшәгәс башкорт телен үстөрөү, өйрәнөү мөһимдер, тип уйлайым.
Туған телебеззә сыккан телевизион тапшырыуларҙы карау, радиотапшырыуларҙы тыңлау за күнелемә илаһи моң, дәрт өстәй. Әлбиттә, үз телен һанға һукмаусылар за оһрап китә.
Балаларының туған телгә, милләткә һөйөү тәрбиәләү һәр ата-әһенәң изге бурысы икәнән онотмаһындар ине. Башкорт милләтенән булмаһалар за туған телдә бер һүз зә әйтә алмаусылар етәрлек әле.

Туған тел - кешенәң фекер йөрөтөү һәләтен үстөрә, аҡыл үсешенә ярзам итә. Ул баштан ук туған телдән бөтөн ауаздарын да үзләштерергә тейеш. Дөрөс һөйләү уның һүз байлығын арттыра.
Һәр кеше үзенәң туған, ата-әһенәң асыл телен мотлак белергә, һәм әзәбиәттә өйрәнөүгә зур иғтибар бүлөргә тейеш.

Туған телдә көндәлек тормошонда, көнкүрөштә генә аралашыу коралы итеп кулланыу аз әле.
Туған телдә, бөтәһенән дә әлек, яратырға кәрәк. Яратыу ғына, бәлки, етмәйзәр. Уның мөмкин тиклем бөтә закондарын белеү мотлак. Яғымлы яңғыраған, иң һескә хис-тойғоларҙы ла бай бизәклә итеп, күп яклы һүрәтләү сараларын кулланып, һынлы итеп, төрлө шарттарҙа һәм төрлө стилдәрҙә һөйләй белергә, яза белергә лә кәрәк.

Әсәм теле миңә сәһән теле
Унан башка миңәң халым юк,
Йөрәгендә халкы булмағандың
Кеше булырға ла хақы юк.

Әсә телдә кеше илен, донъя матурлығын белә башлай. Уның шул телдә фекерләү зауығы формалаша. Уй күрке тел икән – тел күрке һүз. Һүзә яғымлының үзә лә яғымлы, теле матурзын күнелә лә матур.

Туған тел тураһында шиғырҙар ижад итәләр, йырҙар йырлайҙар, мәкәлдәр сығаралар. Мәһәлән: тел әһенәң теләге, тел - әһенәң балаһына иң кәһәрлә бүләге, Туған телдә кәһәрләгән халык – кәһәрлә булыр.

Шуның менән бергә әсә теле – халык аҡылының, тойоуҙары һәм эштәренән киммәтлә һазинаһы. Уны өйрәнөү баланы халықтың бөтә рухы менән туғанлаштыра.

Хажиева Дилә, 9 – сы в синыфы укыусыһы

Телем

Телем миңәң телкәйәм!
Берзән берем кәһәрләм!
Әләгә тиклем һаҡланың
Изге башкорт тарихын.
Өйрәттең беззә һин гел дә
Хөрмәт итә белергә,
Серлә асқыстар бирзән,
Рәһмәт әйтәбез һиңә.
Исанғужина Лиһә,
8 – се а синыфы укыусыһы.

Йәмлә кыш

Ялтырай ерзә карҙар.
Йылмайып та карайҙар.
Кызыл битлә малайҙар
Кар бабайҙы яһайҙар.
Урмандар һәм яландар
Ап – аҡ карҙа яталар
Оло матур йылғалар
Боз астында ағалар.
Мөһәмәҙиева Альбина,

7 – се б синыфы укыусыһы.

Гимназиям тормошонан

Йәшә һәм онотма!

15 февралдә Совет ғәскәрзәрен Афғанстандан сығарыуға 20 йыл тулды. Был юбилейға безҙең гимназияға Афянистан һуғышында катнашыусы, интернациональ һуғышсы – Ғәзелшин Нәфис Рәис улы килде. Ул 1980 йылда кыш көнө армияға саҡырылын алына. Тыуған иле саҡырыу буйынса, 620 мең Совет һалдаттары Афғанстанға китәләр. Ул да ошо һанда. Рәсәй менән Афғанстан конфликтты туғыз йыл, бер ай һәм егерме бер көн барған.

Нәфис Рәис улына 49 йәш. Һуғыштан кайтыуына егерме йыл үтеп китһә лә, уның күз алдында үлгән дуһтары, йәлләмәс, уһал доһмандар, Афғанстандың күккә аһқан зур тауһары мәнҗегә уның йөрәгендә калды. Һуғыштың бөтә осорһарын кире иһкә төшөрөргә кыйын булғандыр, әммә ул үҙенең һуғышта күргән куркыныс һаҡыттарын балаларға һөйләп бирҙе. Укыуһылар кызыкһындырған һорауһарға ыһын күнелдән яуап бирҙе. Аһактан 9-һы б һинифы малайһары- Лотфуллин Р. һәм Ғөмәрөв Р. уға йыр бүләк иттеләр.

Буранҗолова Ләйһән, 9 –һы в һинифы укыуһыһы.

Һылыукай рубликаһы

Без, кыһһар, барыбыһҙ за һәр һаҡыт һатур булырға тырыһабыһҙ. Тыһкы киәфәтең генә һатур булһаһын, әһке яһтан да һатур булырға кәрәк. Һәм шулай ук, сәләмәт тормоһ алып барыу, тыһныс һолоккло булыу бик мөһим. Минең кағиһзәләрҙе кулланһан һатур кыһыккай булырһың:

☺ Етеһһезлектәрең тураһында онот. Тик яһкыһы яһктарыңды ғына уйларға тырыһ.

☺ Үҙенең айырым һтилендә тап. Бүтәндәрҙе каһатлама.

☺ Һаҡытыңды һайһалы итеп үткәр. Куп укып, белемендә арттырып тор.

☺ Үҙендә ыһаныһлы тойоп, һел алға ыһнтыл. Берәр маһһат куй за һәм шуға таһан бар.

☺ Алдаһыу, көнләһеу кеуек һифаттарһан котолорға тырыһ. Сөнки улар һине берәй һаҡыт уһайһыһҙ хәлдә калдырыу ихтимал.

☺ Косметиканың саһаһын белеп куллан. Кулдағы, аһяктағы тырнактарың тәртиптә булһын.

☺ Үҙең тураһында күп һөйләмә. Башкалар һинән һораһһын. Иң яһкыһыһы, үҙең уларға төрлө маһтау һүһһәре, комплименттар еткер.

☺ Башкаларһың да һекерен тыңлай бел. Үҙеңдекен генә көһләп таһма.

Тиһһән 23 февраль килеп етә. Үҙегеһһең иптәһ-малайһарһы, атайһарығыһһы үҙегеһһең һатурлығығыһ менән кыуандырығыһ. Сөнки без, кыһһар – гуһәл, серле, һатур, яһкы күнелле, йылмайып торған коһаһ һурһары кеуек балкыйбыһ был ерҙә.

Хәйбраһманова Эльһа, 9 –һы в һинифы укыуһыһы.

«Ыңыйлар»

Учредитель-Администрация
МБОУ Башкирская гимназия-
интернат г. Белебей РБ
Выходит с 1 сентября 2005
года.

Главный редактор Ишмухаметов Р.Р.
Ответственная за выпуск З.Х.Ярова.
Верстка Ф. Валиахметов
А. Мухамедшин
Редакция может не разделять
мнение авторов статей.

Адрес редакции: 452000, РФ
РБ, г. Белебей,
ул. Морозова, 2, каб. №19
Телефон: 4-41-70, 3-21-12,
Email: Bel_bg@mail.ru
www.Bel-bgi.ucoz.ru

Газета выходит один раз в
месяц в редакции МБОУ Баш-
кирская гимназия-интернат
г. Белебей РБ
Распространяется бесплатно.
Тираж 40 экз. 21.02.2009г.
10.00 ч.